

EK-2

TFSF FOTOĞRAF YAZILARI YAYIN İLKELERİ YÖNERGESİ

ATIF, LİSANS DEĞİLDİR

1. Atıf, lisans değildir,

Bir fotoğrafın altına "Fotoğraf: Joan Monfort/AP" yazmak, o fotoğrafı kullanma izni almış olmak anlamına gelmez. Atıf yalnızca bir nezaket, dürüstlük göstergesidir; kullanım hakkı ise ayrı, ödeme veya yazılı izin gerektiren bir meseledir. Bu ayrımı somutlaştıran iki çarpıcı emsal var:

Renckhoff Davası (Avrupa Adalet Divanı, C-161/17, 2018) Bir Alman lise öğrencisi, bir seyahat sitesinde fotoğrafçının izniyle serbestçe erişilebilir duran bir fotoğrafı indirip okul ödevinde kullanmış, kaynağı da belirtmiş. Ödev okul web sitesine konunca fotoğrafçı dava açtı. Avrupa Adalet Divanı, bunun bağımsız bir "kamuya iletim" ihlali olduğuna hükmetti. "Görselin ne kadar kolay indirilebilir olduğu ve paylaşan kişinin kaynağı belirtip belirtmediği, hukuken önemsizdir." Yani: fotoğraf serbestçe görülebiliyor olsa bile, kaynak belirtilse bile izinsiz yeniden yayın ihlaldir.

Fairey v. Associated Press (2009-2011, ABD) Sanatçı Shepard Fairey, Obama'nın ünlü "HOPE" posterini AP'nin bir fotoğrafından (Mannie Garcia) türetti. AP dava açtı; Fairey "adil kullanım" savunması yaptı poster orijinalden görsel olarak çok farklıydı, dönüştürülmüştü. Buna rağmen dava, Fairey'nin AP'den lisans almadan başka hiçbir AP fotoğrafını kullanmayacağını kabul ettiği bir uzlaşmayla sonuçlandı.

2. Türk hukukunda durum

FSEK (5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu) çerçevesinde, Çoğaltma ve umuma iletim hakları (FSEK m. 21-24), münhasıran hak sahibine aittir.

3. Kişisel haklar boyutu

Başkasına ait bir fotoğrafın kullanılması düşünüyorsanız, en doğru ve güvenli yol eser sahibinden önceden yazılı izin almaktır. İnternette erişilebilir olması, sosyal medyada yaygın şekilde paylaşılmış bulunması veya başka kişi ve kurumlar tarafından kullanılmış olması, o fotoğrafın serbestçe kullanılabileceği anlamına gelmez. Her yeni kullanım, hukuken bağımsız bir yayınlama fiili olarak değerlendirilir ve izinsiz kullanım halinde ayrı bir telif hakkı ihlali doğurabilir.

Eğer izin alınması mümkün değilse, fotoğrafın kendisini kullanmak yerine olayı, kişiyi veya konuyu kendi ifadelerinizle anlatmak; okuyucuyu ise ilgili kaynağa veya eser sahibinin yayımladığı özgün sayfaya bağlantı vererek yönlendirmek en doğru ve hukuka uygun yöntemdir. Böylece hem eser sahibinin mali ve manevi haklarına saygı gösterilmiş olur hem de olası hukuki sorumlulukların önüne geçilir.

Bir fotoğrafı paylaşmanın en doğru yolu, onu izinsiz çoğaltmak değil; emeğine saygı göstererek sahibinin gösterdiği yoldan görünür kılmaktır.